

TÇMB Yönetim Kurulu Başkanı Şefik Tüzün Basın Mensupları ile Buluştu

TÇMB Yönetim Kurulu Başkanı M.Şefik Tüzün'ün konuşması

İlk iki ayda üretim yüzde 34.08 artı

Tüzün, “2015 yılında yaşanan siyasi ve ekonomik belirsizliklerle geçen bir yıl olmasının yanı sıra mevsim koşulları da aynı ölçüde inşaat sektörünü, dolaylı olarak da çimento sektörünü etkilediği bir yıl oldu. 2016 yılı Şubat ayında çimento üretiminde geçen yıla oranla yüzde 34.08 oranında artış yaşandı. Üretilen çimentonun yüzde 14.47’si ihraç edildi. Şubat sonu yurt içi çimento satışlarında yüzde 23.84’lük artış yaşanmasının yanı sıra ihracattaki yüzde 46.35’lik artış sektörü olumlu yönde etkiledi. 2015 yılında üretim,TÇMB üyeleri bazında yüzde 0.3 artarak 72.8 milyon ton olarak gerçekleşti.

2015 yılında sektörün tamamının iç satışı, üye olmayan fabrikaların satışları da tahmin edilerek 65 milyon ton olarak gerçekleşti. İç satışlar sektör bazında yüzde 1.3 artış gösterdi. Üretilen çimentonun yaklaşık yüzde 10.7’si ihraç edildi. 2015 yılında sektörün kapasite kullanım oranı yaklaşık yüzde 85 olarak hesaplandı.” dedi.

Türkiye ihracatta dünyada 3’üncü sırada

Tüzün “2015 yılsonunda Türkiye’nin çimento ihracatı (TÇMB üyesi olmayan tesislerin bilgileri dahil) 7.8 milyon ton, (çimento+klinker) toplam olarak 10.7 milyon ton civarında gerçekleşti. Bu rakamlar, çimento ihracatında yüzde 3.5 küçülme, (çimento+klinker) toplam ihracatta yüzde 2.7 küçülme anlamına geliyor. 2015 yılı Ekonomi Bakanlığı verilerine göre toplam ihracatımızın (çimento+klinker) tutarı yaklaşık 550 milyon dolar olarak gerçekleşti. 2014 ihracat gelirimiz 640 milyon dolardı. Bu da yaklaşık yüzde 14’lük bir düşüşe işaret etmektedir.” dedi.

Çimento ihracatının yüzde 23’ü Suriye, yüzde 20’si Libya’ya

TÇMB üyelerinin son 10 yılda en çok çimento ihracatı yaptığı ülkeler olan Irak, Rusya ve Libya’yı geçen sene Suriye geride bıraktı. 2015 yılında Suriye’ye 1.7 milyon ton ihracat gerçekleştirildi. 2013 ve 2014 yıllarında en çok ihracat yaptığımız ülke olan Libya, 1.5 milyon ton ihracat ile ikinci pazar oldu. İsrail ve son yılların şampiyonu Irak’a ise sırasıyla 0.7 ve 0.5 milyon ton ihracat yapıldı. Çimento ihracatının sırasıyla yüzde 23 ve yüzde 20’si Suriye ve Libya’ya yapılırken ihracatta diğer önemli pazarlar İsrail, Irak ve ABD’dir.

İhracatın yüzde 47'si Asya, Orta Doğu ve Körfez Ülkelerine

Çimento ihracatında ağırlık özellikle Suriye'deki artış ile birlikte Orta Doğu yani Asya pazarı olurken, Libya'nın etkisiyle Afrika kıtası ikinci önemli pazar oldu. Klinker ihracatında ağırlık Afrika ülkelerine olurken, Amerika ülkeleri diğer önemli pazar haline geldi. En çok klinker ihracatı Gana, Moritanya ve Fildişi Sahili'ne yapıldı. Klinker ihracatının yüzde 67'si Afrika'ya yapıldı. 2015 yılında çimento ihracatının yüzde 47'si Asya ülkelerine, yüzde 36'sı Afrika ülkelerine, yüzde 7'si Avrupa ülkelerine ve yüzde 10'u Amerika ülkelerine gerçekleştirildi. Son yıllarda Türkiye, Çin ve İran'dan sonra dünyanın üçüncü en büyük ihracatçısı durumundadır.

M. Şefik Tüzün "Gelecek yıllarda ihracatta Afrika ve Amerika pazarının payının artacağını buna karşılık Avrupa pazarının payının daha da düşeceğini tahmin ediyoruz. Özellikle geleneksel ihraç pazarımız olan Orta Doğu ve Akdeniz havzasındaki politik istikrarsızlık, bazı bölgelerde savaş durumunun devam etmesi, Çin'de büyümenin azalması, Rusya ile yaşanan gerginlik, İran ambargosunun kalkması neticesinde İran'ın yüksek kapasite ve düşük enerji maliyeti ile ihracat pazarlarımıza nüfuz etme olasılığının artması gibi olumsuzlukla birlikte ihracatta sıkıntılı bir döneme girmektediriz. Örnek olarak Suriye ve Irak'a yapılan ihracatları gösterecek olursak, Bu 2 ülkeye 2016 yılı ilk 3 ayında ihracatımız 2015 yılı ilk 3 ayına göre toplamda yaklaşık 225 bin ton azalmıştır. Bu bölgeden gelen düşüşleri telafi olarak Libya pazarında artış görülmüş, Yemen ve Fildişi Sahili pazarları açılmıştır." dedi.

Yabancılara 22 bin 830 konut satıldı

İnşaat sektörü 2015 ilk çeyreğinde yüzde 2.7 küçülürken, ikinci çeyrekte yüzde 1.9, üçüncü çeyrekte yüzde 2, son çeyrekte ise yüzde 5.4 oranında büyüme kaydetmiştir. Sektörün yıllık ortalama büyümesi ise yüzde 1.7 olmuştur. İnşaat sektörünün büyüklüğü ise cari fiyatlarla 79.8 milyar TL'den 85 milyar TL'ye çıkmıştır.

2015 yılı içinde kamu inşaat harcamaları yüzde 14.6, özel sektör inşaat harcamaları yüzde 3.7 büyüdü. Türkiye genelinde toplam konut satışları 2015 yılında bir önceki yıla göre yüzde 10.6 oranında artarak yaklaşık 1.3 milyon konuta ulaştı. Konut sektörü 2016 yılında 1 milyon 500 bin konut satışı hedeflemektedir ve bu da 2015 yılındaki 1 milyon 290 bin adet satışa oranla yaklaşık yüzde 15'lik bir artış anlamına geliyor. 2015 yılında yabancılara satılan konut sayısı yıllık bazda yüzde 20.4 artışla 22 bin 830'a yükseldi. Geçmişte konut alımı için tatil bölgelerini tercih eden yabancılar, yeni projelerin de etkisiyle İstanbul'a yöneldikleri görülüyor. Halihazırda devam eden mega projelere ilave olarak yeni

başlayacak konut ve altyapı projeleri, kentsel dönüşüm projeleri, yabancı yatırımcıların devam eden yüksek ilgisi ile birlikte 2016 yılı, çimento ve inşaat sektörü için 2015'e göre çok sınırlı da olsa büyüyen bir yıl olacak gibi görünüyor.

Orta Doğu'da Suudi Arabistan rekabeti

Tüzün "Suudi Arabistan, çimento sektörüne 2008 yılından bu yana getirilen ihracat yasağını kaldırmasıyla birlikte ülke olarak mevcut ve planlanan yatırımları ile ihraç pazarları için önemli bir rakiptir. Klinker üretim kapasitesi 61 milyon ton olan Suudi Arabistan'ın önümüzdeki 5 yıl içinde kapasitesini 78 milyon tona çıkaracağı, ülkedeki petrol üretimi de düşünüldüğünde bu durumun ciddi bir şekilde maliyet avantajı sağlayacağını tahmin ediyoruz. Ülkedeki stoğun yaklaşık 20 milyon ton olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye çimento sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 40'ını Orta Doğu ülkelerine yaptığı düşünülürse bu bölgelerde Suudi Arabistan ile rekabet yaşamamız kaçınılmaz olacaktır. Özellikle Yemen, Irak, Ürdün, Mısır ve Filistin hedef pazarlar arasında olacaktır. Suudi Arabistan'ın ihracat vergisi uygulayıp uygulamaması da önemli bir rol oynayacaktır." şeklinde konuştu.

İran'ın ihracat pazarlarımıza nüfuz etme olasılığı

"İran ambargosunun kalkması ve ülkedeki atıl kapasitenin ihracata yönelmesi ve Suudi Arabistan'daki bu gelişme sonrası her iki ülkenin pazara girmesiyle rekabet gücünün önemli ölçüde etkileneceği tahmin ediliyor. İran'ın yüksek kapasite ve düşük enerji maliyeti ile ihracat pazarlarımıza nüfuz etme olasılığı daha da artmıştır. Son günlerde alınan bir haber ise Irak yönetiminin Irak'a çimento ithalatını bu yıl sonuna kadar tamamen yasaklayacağı yönündedir. Irak yönetimi yeni kurulmakta olan kapasiteler ile yerel üretimin ülke ihtiyacını karşılayacağını ve dolayısıyla kendi üreticilerini korumak için ithalata sınır getireceklerini belirtmiştir. Mevcut durumda ülkemizde İran çimentosu bulunmamaktadır. 28 gün kalite denetimleri etkili olmaktadır. Ayrıca Doğu bölgelerimizdeki iç piyasa fiyatları şu an için düşük olduğundan ithalat cazip değildir. Ancak hem tüccarlar, hem de İranlı fabrikalar ihracat için arayış içindeler." dedi.

Sektöre yatırım devam ediyor

Tüzün "2015 yılı içinde Doğu Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinde olmak üzere iki yeni fabrika devreye girdi. Bugün itibariyle önümüzdeki üç yıl içinde devreye alınacak olan altı fabrika yatırımı devam etmekte veya inşaat başlama aşamasında. Bu veriler ışığında, sektörde hala ciddi bir yatırım sürecinin devam ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Ne yazık ki normal şartlarda bir başarı olarak görülebilecek bu gelişme ve yatırım heyecanı, ülkedeki

çimento üretim kapasite fazlası nedeniyle olumsuz bir tablo olarak ortaya çıkıyor. Önceki yıllarda yurtiçi talebin ve ihracat pazarlarının canlı olması kapasitedeki bu fazlalığı dengelemiş ve sektörün kapasite kullanımı yüzde 88-90'larda seyretmiştir. Ancak son 2 yılda gördüğümüz durgunluk, sektör oyuncularını ciddi endişeye sevk etmektedir. Bu yeni fabrikalar ile ara mamul olan klinkerin üretim kapasitesinde 2017 yılsonuna kadar 85 milyon ton olması ve eşdeğer çimento öğütme kapasitesinin ise 104 milyon ton olması öngörülmektedir." dedi.

2016 beklentileri: Ekonomide yüzde 4.5, inşaat sektöründe yüzde 4-5 büyüme

Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği Başkanı M. Şefik Tüzün, Türkiye çimento sektörü 2016 beklentileriyle ilgili olarak "İnşaat sektörünün de ülke ekonomisi ve büyümesi içinde en önemli lokomotif sektörlerden biri olduğunu düşünürsek, Türkiye ekonomisinin ve global ekonominin gelişmesi ve istikrara kavuşması çimento sektörü için de büyük önem taşımaktadır. Gündemde olan yeni projelerle birlikte iç pazarda talebin artacağı ve 2016 yılında sağlanacak olan siyasi ve ekonomik istikrarla birlikte yabancı yatırımcıların da ülkemizde yeni yatırım planlarının olacağını tahmin ediyoruz. Bu veriler ışığında sektörün, ülkenin ekonomik büyüme tahminine paralel olarak yüzde 3 civarında büyüyeceğini öngörüyoruz. OVP tahminlerine göre, 2016 yılında Türkiye ekonomisinde büyümenin yüzde 4.5, İMSAD tahminlerine göre de inşaat sektöründe büyümenin yüzde 4-5 arasında gerçekleşmesi beklenmektedir." şeklinde konuştu.

Mega projeler Türkiye çimento sektörünün büyümesine katkı sağlayacak

Tüzün "Kentsel dönüşüm projesi kapsamında yeniden inşa edilen konut yatırımları, 3'üncü havaalanı, Körfez Geçişi gibi özel projeleri, hızlı tren, metro, otoyol gibi altyapı projeleri, Türkiye'nin enerji bağımlılığını azaltmayı hedefleyen HES, RES vb. enerji yatırımları 2016 yılında çimento sektöründeki büyümeye katkı sağlayacaktır. Son 2 yıl içinde yurt içi çimento talebinin durgunlaşması ve büyüme hızının azalmasına karşılık gündemde olan yeni yatırımlar ile gelecek ilave kapasiteler sektörün ihracat performansına bağımlılığını artırmaktadır. İhracatın önümüzdeki yıllarda büyüme gösterememesi durumunda fabrika kapasite kullanımlarında ve verimlilikte azalma görmemiz kaçınılmaz olacaktır. Bu anlamda 2016 yılında, yeni çimento pazarları bulmak, rekabetçi olacak aksiyonları almak daha da önemli olacaktır. Global ekonomide beklenen toparlanma ve büyümenin gerçekleşmemesi, kesintiye uğraması ve duraklaması, Türkiye çimento sektörü için büyük önemi olan Orta Doğu ve Kuzey Afrika (MENA) bölgesindeki politik ve ekonomik açıdan süregelen karışık ve istikrarsız durum, Avrupa'da beklenen büyümenin yakalanamaması ve hatta resesyon tehlikesi, Rusya'daki son ekonomik sıkıntılar, dünya çimento ihracatının

önde gelen ülkelerinden birisi olan Türkiye için bir dezavantaj yaratmaktadır. Avrupa para birimi Euro'nun zayıflaması, özellikle Avrupa'daki üreticiler ile rekabet anlamında bir dezavantaj yaratabilir." dedi.

Kentsel dönüşümde 20 yılda 7 milyon konut

Tüzün "İnşaat sektörünün büyümesinde etkisi olacağını beklediğimiz; Kentsel dönüşüm projeleri (20 yılda 7 milyon konut), mega projeler, devam eden konut ve altyapı projeleri ve yabancıların konut sektörüne devam eden ilgisi, aynı zamanda çimento sektörü için de gelecekte fırsat olarak görülebilir. 100 m2 konut inşaatı için gereken çimento miktarı yaklaşık 18-20 ton civarındadır. 20 yıl boyunca Kentsel Dönüşüm projesi kapsamında tüketilecek toplam çimento miktarının yaklaşık 130-140 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir. Yıllık 6-7 milyon ton çimentonun (tüketimin yaklaşık %10'u), kentsel dönüşüm projelerinde kullanılması beklenmektedir." dedi.

Dünyada azalan talep

CEMBUREAU'nun yaptığı çalışmalara göre, 2014 yılında 4,3 milyar ton olarak tahmin edilen dünya çimento talebi, 2015 yılında %6,3 oranında artarak 4,6 milyar tona yükseldi. Cemweek firması araştırmacılarının yaptıkları uzun dönem tahminine göre, talepte 2020'ye kadar yıllık ortalama yüzde 2.4 oranında düşüş yaşanacaktır. Talepteki bu düşüşün sebebi sadece Çin'deki talebin azalması değil aynı zamanda dünya üzerindeki çeşitli bölgelerdeki makroekonomik ve jeopolitik faktörlerdir.